

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Isabell Eklund
0171-62 74 07
Isabell.eklund@enkoping.se

Kommunstyrelsens plan-, mark- och
exploateringsutskot

Svar på samråd - Nya transmissionsledningar Västerås/Munga- Enköping/Hamra

Förslag till plan-, mark- och exploateringsutskottets beslut

Enköpings kommun lämnar skrivelse "Enköpings kommuns synpunkter på planerad 400 kV transmissionsnätsledning mellan Munga-Hamra" daterad 220902 som svar på samrådet.

Ärendet

Bakgrund

Svenska kraftnät (SVK) planerar en ny 400 kV-luftledning mellan ny transmissionsstation Munga i Västerås kommun och befintlig transmissionsstation Hamra i Enköpings kommun. Ledningsprojektet är en av flera förstärkningsåtgärder som SVK genomför för att möta det växande behovet i Uppsala- och Mälardalsregionen. Förbindelsen ska öka driftsäkerheten i elnätet och bidra till en tryggare elförsörjning för stora delar av regionerna.

För att bygga eller använda elektriska starkströmsledningar i Sverige krävs enligt ellagen ett tillstånd, nätkoncession. Vid prövning av frågor om nätkoncession ska en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. miljöbalken. Då en starkströmsledning av den aktuella typen antas medföra betydande miljöpåverkan ska samråd ske med en bred krets. Enköpings kommun är en av de kommuner som berörs av ledningssträckningen och ingår därmed i samrådsretsen.

Efter att Svenska kraftnät har tagit del av alla samrådsyttrande kommer dessa att sammanställas i en samrådsredogörelse, vidare utredningar ske, en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) att arbetas fram och ett beslut om koncessionslinje tas. I arbetet med MKB kommer det valda utbyggnadsalternativet studeras närmare. När svenska kraftnät skickat in ansökan om nätkoncession kommer en ny remissrunda i Energimarknadsinspektionens regi att hållas avseende den valda koncessionslinjen och miljökonsekvensbeskrivningen.

Ärendets beredning

Ärendet är omfattande både i sina underlag och utredningar så väl som i den påverkan de nya transmissionsledningarna ger inom Enköpings kommun. Därför har en bred grupp tjänstepersoner arbetat tillsammans med samrådssvaret. Representanter har funnits från: samhällsbyggnadsförvaltningens planavdelning och vatten- och avloppsavdelning, kommunledningsförvaltningens näringslivsavdelning, upplevelseförvaltningens besöksnärings- och kulturmiljökompetenser samt miljö och byggnadsnämndens kompetens inom hälsoskydd och markföroreningar.

Under arbetet med remissen har ett flertal informationsmöten hållits med svenska kraftnät och avstämningar gjorts med ansvariga handläggare på Länsstyrelsen i Uppsala. Delar av arbetsgruppen har även träffat och haft dialog med närboende och föreningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning

Förvaltningarna kan konstatera att projektet med ny transmissionsledning är en komplex fråga som berör många perspektiv och också många invånare och närboende.

Behovet av en fungerande och kapacitetsstark elförsörjning är avgörande för regionens utveckling och för den nödvändiga klimatomställningen. Samtidigt så kommer den nya kraftledningen skära genom hembygder, jord- och skogsbruksegendomar, gammalt kulturlandskap och känsliga naturmiljöer. Det medför konflikter med såväl enskilda som allmänna intressen. Detta är oundvikligt och **Enköping anser därför att det är av yttersta vikt att SVK söker ett sträckningsalternativ som medför minsta möjliga samlade negativa påverkan.**

I vårt samrådsyttrande tas ett antal intressen och platser upp vilka behöver tas hänsyn till och utredas vidare för att minimera den negativa påverkan kraftledningen kommer få.

Ekonomiska konsekvenser

Projektet medför inga direkta ekonomiska konsekvenser för Enköpings kommun. Men en utbyggd och utökad kapacitet i energisystemet skapar möjligheter för samhällsutveckling och tillväxt i kommunen och regionen. En jämnare fördelning av energi mellan norra och södra delarna av landet skapar också förutsättningar för jämnare kostnader mellan landets olika elområden

Samtidigt riskerar enskilda markägare och företag i Enköpings kommun att drabbas negativt av den nya kraftledningen då den kan sänka värdet på fastigheter, försvåra rationellt brukande av marken eller påverka upplevelsen vid olika besöksmål.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Det nya transmissionsnätet är nödvändigt för Sveriges utveckling men även för att säkerställa robusthet och motståndskraft. Elektrifieringen är en viktig del i klimatomställningen.

Men på samma sätt som de ekonomiska konsekvenserna så riskerar både allmänna och enskilda intressen att drabbas negativt inom Enköpings kommun. Skyddade kulturmiljöer, känsliga naturmiljöer och arter kommer påverkas negativt av ledningsdragningen och ett antal Enköpingsbor kommer få en direkt påverkan på sina livsmiljöer.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-09-02

”Enköpings kommuns synpunkter på planerad 400 kV transmissionsnätsledning mellan Munga-Hamra” daterad 2022-09-02.

Länk till samrådsmaterial:

[Dokument och kartor | Svenska kraftnät \(svk.se\)](#)

Isabell Eklund
Enhetschef planavdelningen
Enköpings kommun

Anders Lindholm
Kommunekolog
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:

registrator@svk.se

dnr SvK 2021/589

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kommunledningsförvaltningen
Upplivelsesförvaltningen
Miljö- och byggnadsförvaltningen

Enköpings kommuns synpunkter på planerad 400 kV transmissionsnätledning mellan Munga- Hamra

Svenska kraftnät planerar en ny 400 kV-luftledning mellan en planerad ny transmissionsnätstation Munga i Västerås kommun och befintlig station Hamra i Enköpings kommun. Ledningsprojektet är en av flera förstärkningsåtgärder som Svenska kraftnät genomför för att möta det växande behovet i Uppsala- och Mälardalsregionen. Förbindelsen ska öka driftsäkerheten i elnätet och bidra till en tryggare elförsörjning för stora delar av regionerna.

Övergripande - Vikten av fungerande och kapacitetsstark elförsörjning

Tillgången till el och den långsiktiga energiförsörjningen är en stor utmaning för samhället och näringslivet i stort. Omställningen till fossilfritt kräver investeringar på kort och lång sikt som tryggar tillförseln av fossilfri el i hela landet. Enköpings kommun är väl medveten om den satsning som behöver göras nationellt för att öka kapaciteten i hela nätet.

Enköping ligger mitt i Mälardalen där den snabba tillväxten och det ökade behovet av el för industrin och näringslivets utveckling är stor. I kommunen finns ca 5100 företag varav ca 1000 stycken finns på landsbygden. Enköping är en av de kommuner som under de senaste åren sett exempel på att utveckling eller nyetablering inom näringslivet inte varit möjligt då elförsörjningen inte kunnat säkrats.

Utifrån dessa förutsättningar behöver den planerade kraftledningen Munga-Hamra innebära en förstärkning av elnätets kapacitet även i Enköping. Enköpings kommun är därför angelägen om att den ökade kapaciteten som kommer via stationen i Hamra även kommer det regionala elnätet till godo. Enligt uppgift från svenska kraftnät under samrådsperioden så kan de regionala

elnätägarna Vattenfall och EON få möjlighet att koppla in sig i Hamra. Enköpings kommun önskar att konkreta diskussioner och steg tas för att göra detta möjligt, i ett samarbete mellan kommunen, svenska kraftnät, Vattenfall och EON.

Synpunkter utifrån föreslagna sträckningsalternativ

Även om Enköpings kommun är positiv till projektet i stort så kommer det påverka delar av kommunens geografi och invånare i berörda trakter i stor utsträckning. Ett så här omfattande projekt som en helt ny 400 kV transmissionsledning berör många närmaste hembygder, boendemiljöer och påverkar många markägares jordbruksmark, skogsegendomar och därmed näringsidkares ekonomier. Ledningssträckningen berör ett gammalt och rikt kulturlandskap som hitintills ännu inte påverkats av denna typ av visuell påverkan och ledningen dras delvis genom känsliga naturmiljöer där ekologiska samband och arter kan påverkas negativt.

Projektet medför konflikter med såväl enskilda som allmänna intressen. Detta är oundvikligt och det är därför viktigt att söka ett sträckningsalternativ som medför minsta möjliga samlade negativa påverkan.

Nedan följer en genomgång av de frågor och hänsyn som Enköpings kommun anser är viktiga att arbeta vidare i den fortsatta planeringen av ledningsutbyggnaden.

Enköpings översiktsplan 2030

Kvarvarande utredningskorridorer och föreslagna ledningssträckningar påverkar inte någon av kommunens tätorter, detaljplanelagd bebyggelse eller utpekade område för tätortsutveckling.

Ett utpekade motstående intresse i den kommunala översiktsplanens markanvändningskarta och som kommer påverkas av de båda alternativa korridorerna A och A3 är ett föreslaget vindbruksområde. Ännu har dock ingen vindkraftintressent visat intresse för att uppföra vindkraftverk inom området och det råder oklarhet hur detta utpekade vindbruksområde ska omhändertas i en ny uppdaterad översiktsplan.

Ett par så kallade Stora opåverkade områden, redovisade i översiktsplan 2030, kommer att påverkas av föreslagen ledningssträckning.

Ett antal andra geografiska områden med utpekade allmänna intressen som behandlas i översiktsplanen kommer att beröras av de alternativa

ledningssträckningarna, exempelvis riksintresseområde kulturmiljövård och område av regionalt intresse för kulturmiljövård. Dessa intressekonflikter beskrivs i samrådshandlingen.

I översiktsplanen från 2014 återfinns inriktningen: "Kommunen förordar att kraftledningar inom kommunen markförläggs för att minska riskerna kring ledningarna och för att säkra leveransen av elektricitet."

I hanteringen av det nu aktuella ärendet har kommunen förstått att svenska kraftnät anser att luftledning är det enda driftsäkra och kostnadsmässigt realistiska valet av ledningstyp i projekt av den här storleken. Men det finns också ett starkt motstånd mot luftledningarna bland markägare och närboende att ta med i beräkningen. De förordar en nedgrävd och markförlagd ledning. Kommunen ser att en utredning av det alternativet skulle kunna vara ett sätt för att nå acceptans, underlätta processen och vinna tid. För det kritiska läget vi befinner oss i rörande energiförsörjning och klimatarbete behövs en omställning som når acceptans i samhället.

Med detta sagt så följer här kommunens synpunkter på samrådsunderlaget.

Val mellan olika alternativa utredningskorridorer och sträckningsförslag

Enköpings kommun bedömde under myndighetsdialogen, utifrån vad som då var känt, att den sydligaste korridoren C hade minst konflikter och skulle vara minst dålig utifrån allmänna intressen. I det vidare arbetet och i dialogen med både tjänstepersoner och förtroendevalda har SVK redovisat varför alternativ C numera uteslutits. Det rör sig om en kombination av olika omständigheter relaterade till kulturmiljö, boendemiljö, artskydd och tekniska svårigheter som också kopplar till försvarsmaktens stoppområde. Argument som kommunen har fått en förståelse för.

SVK har i bilaga 3, Alternativredovisning i tabell listat kvarvarande utredningskorridorer i fallande prioritetsordning, där utredningskorridor A+A1+A ges högst prioritet.

Båda sträckningarna A och A1 ger en påverkan på enskildas boendemiljöer, jord- och skogsbruk och på andra allmänna intressen. Utifrån allmänintresset kulturmiljö och känsliga landskapsbilder konstaterar vi följande:

Alternativet A medför att ledningen skulle passera mycket nära (ca 150 m söder om) hembygdsgården Härledgården och korsa Skattmansöans dalgång och öppna odlingsbygd i höjd med Härled, norr om Vappeby, vidare genom skogsmark och därefter tvärs över det öppna landskapet kring Nysätrabäckens

odlingsbygd norr om Hammarby. I kommunens svar på myndighetsdialogen skrev kommunen om Härledsgården som "Känslig kulturmiljö även om platsen inte omfattas av Riksintresse eller Regionalt Intresse Kulturmiljövård." Vi vill från kommunen återigen upprepa att Härledgården är ett så pass känsligt besöksmål att dess känslighet behöver uppvärderas för att mer rättvist bedömas.

Alternativ A1 korsar odlingsbygden som omger Skattmansöåns dalgång i höjd med Vappeby, närmare Torstunaby vidare in i skogsmark och därefter tvärs över Nysätrabäckens dalgång norr om Nysätraby. Kommunen gör bedömningen att ledningen inte kommer att vara synlig från någon av kyrkomiljöerna i Torstuna eller Nysätra.

Viktigt för båda sträckningsalternativen är att ha i beaktande att ledningshöjden förutsätts vara 20 m. Det innebär att ledningen är lägre än trädtopps höjd, att den inte blir särskilt framträdande på håll och kanske att stolpkonstruktionen kan upplevas mer störande än upplevelsen av ledningen som helhet.

Kommunen har försökt att bedöma vilka av de olika alternativa sträckningarna i valet mellan A och A1 i öster som medför minst negativ påverkan på kulturmiljö men har inte landat i en egen bedömning och avstår därför från att förorda något alternativ.

I västra delen av Enköpings kommun där valet står mellan alternativet A och A3 och där anser vi att det är svårt att välja alternativ baserat på de konsekvenser som uppkommer på Enköpingssidan om kommungränsen. Här kan de fördjupade naturinventeringarna istället behöva fälla avgörandet, liksom sannolikt andra aspekter och förutsättningar i Västerås kommun.

Påverkan på boendemiljöer och respekten för närboendes perspektiv

Sett ur perspektivet strålningsnivå från magnetfält kring kraftledningen så är det nu föreslagna alternativet att föredra framför andra alternativ som kan medföra så höga värden att inlösen av privata bostäder kan bli aktuellt. I de kvarvarande korridorerna hålls strålningsnivåerna under SVK's utredningsnivå om 0,4 µT vid bostäder. Enköpings kommun ser det som mycket viktigt att den fortsatta detaljprojekteringen av kraftledningen håller denna princip så att ingen Enköpingsbo tvingas gå från hus och hem på grund av för höga strålningsnivåer.

Svenska kraftnät skriver i inledande sammanfattning (huvuddokumentet sidan 4) att "det finns relativt få boendemiljöer längs de föreslagna

ledningssträckningarna" och vidare "Sammantaget bedöms konsekvenserna på boendemiljön som obetydliga."

Av bilaga 2, Bedömningsmetodik framgår att kriterierna för påverkan på bebyggelse och boendemiljön baseras på påverkan med avseende på elsäkerhet, påverkan genom magnetfält och visuell påverkan. Bedömningen "utgår från den sammantagna påverkan av hela ledningen i ett övergripande perspektiv. (...) För den enskilde kan påverkan på boendemiljön därför bli stor även i fall då den sammantagna påverkan bedöms bli liten eller måttlig".

I huvuddokumentet utvecklas liknande resonemang "visuell påverkan uppstår framför allt där ledningar går i ett öppet landskap nära boendemiljöer. (...) ledningen bedöms sammantaget ha en liten negativ visuell påverkan på boendemiljön då den till största delen går genom ett slutet landskap med gles bebyggelse."

Från kommunens lokala perspektiv behöver vi ifrågasätta om konsekvensen för boendemiljön verkligen kan beskrivas som obetydlig. Enköpings kommun har vid flera tillfällen under processen kontaktats av ett flertal boende och berörda längs sträckan. Vi vill tydliggöra att det, trots att inga bostadsbyggnader bedöms komma att beröras av ett magnetfält med högre värde än 0,4 μT och att antalet boendemiljöer (som kan påverkas visuellt av ledningen) inom en zon på 200 m bedöms vara få så finns ett stort antal berörda, oroliga och bekymrade närboende som på ett eller annat sätt påverkas av ledningsdragningen.

Sträckningsförslaget och utredningskorridoren passerar inte nära någon tätort men trakten måste beskrivas som en relativt tätbebyggd landsbygd. Många människor känner sig berörda och de anser inte att konsekvenserna för deras boendemiljöer är obetydliga. Ett sätt att förstå den förhållandevis stora oron från förhållandevis många boende i berörda områden är att själva definitionen av begreppet boendemiljön som SVK använder är alltför snäv. Man behöver inte bo inom 200 m från en ny kraftledning för att uppleva att ens boendemiljö påverkas negativt. För många människor uppfattas boendemiljön som mer än den närmaste utblicken från egna bostaden eller tomten, man rör sig i en hembygd, en boendemiljö som är större än så. SVK hänvisar en del av visuell påverkan på boendemiljön till avsnittet landskapsbild, vilket får till följd att enskildas berättigade oro och besvär späds ut bland ett mer anonymt allmänintresse.

När projektet nu drivs vidare förutsätter Enköpings kommun att dialogen med de berörda närboende och markägare sker öppet och transparent samt att de ersätts för eventuella markintrång på ett korrekt sätt enligt de regler som gäller.

Påverkan på det lokala näringslivet

I förslaget till sträckning av den nya kraftledningen har faktorer som påverkan på kulturmiljö, natur och boendemiljö vägts in. Enköpings kommun anser att även näringslivets behov och eventuella negativa påverkan av den nya ledningen ska vägas in och redovisas i materialet.

Det är viktigt att ta in markägare och näringsidkare tidigt i processen i framtiden när så stora investeringar ska göras och som har påverkan på deras verksamheter. Tidig och löpande dialog skapar förutsättningar för bra beslut som är väl förankrade i samhället och i näringslivet vilket underlättar processen i sig.

Påverkan på besöksnäringen

Enköpings kommun är känt för sina rika natur- och kulturvärden. Landskapet är präglad av en mångtusenårig historia som på många olika sätt tas till vara av dem som bor och verkar i området.

Föreningen Fjärdhundraland är en föregångare inom detta område, där medlemmarna lyfter bygden och förädlar dess innehåll. Fjärdhundraland lockar idag ett stort antal besökare, där Uppsala, Västerås och Stockholm utgör ett viktigt upptagningsområde vid sidan av mer långväga nationella och internationella områden. Besökaren kommer till Fjärdhundraland för naturen och för det rika kulturarvet. Mathantverket står i fokus vid sidan av andra former av hantverk, men även aktiviteter och upplevelser. Att det därutöver finns en rik historia manifesterad genom medeltida kyrkor, gods och herrgårdar sida vid sida med småskalig torp- och gårdsbebyggelse stärker mångfalden än mer. Företagandet utgör kttet i en levande landsbygd där landskapsbilden är av högsta betydelse. Siktlinjer behövs, där självklart infrastruktur, både äldre och nyare är en del, men det behöver göras med försiktighet.

Föreslagna alternativ har alla en sak gemensamt. Hur vi än vrider och vänder på saken så kommer vart och ett påverka boende och besökare, där de äventyrar nuvarande och kommande etableringar. Hos företagarna inom besöksnäringen finns en rädsla för att värdet på deras mark kommer att sjunka och att en ny kraftledning kommer att försämra upplevelsen, minska antalet besökare till området och därmed ge minskade intäkter som följd.

Påverkan på kulturmiljön

Kraftledningens dragning går igenom gammal kulturbygd och riskerar att påverka möjligheten att läsa och ta del av kulturlandskapet. Detta kommer till uttryck i de riksintressanta områden för kulturmiljövården som finns i trakten.

Störst påverkan finns på riksintresset Örsundaåns dalgång med rik förekomst av fornlämningar utmed en forntida kommunikationsled. I riksintressebeskrivningen nämns:

“[s]kärvtenshögar från bronsålder, husgrundsterrasser från äldre järnålder, hållristningar vid Viggeby, vägsträckning markerad av fyra runstenar, Biskopskulla, Fröslunda och Nysätra medeltidskyrkor, Höja säteri, Landsberga och Ryda kungsgårdar med medeltida ursprung, senare tiders herrgårdar, bl.a. Taxnäs, välbevarade bymiljöer bl.a. Stora Kveks 1700-talsgård samt kvarnar utmed Lillån”.

Alla dess uttryck berörs inte av förslagets dragningar, men kraftledningen passerar genom området centrala delar.

Sträckningen tangerar också den nordligaste spetsen av riksintresset Fjärdhundra något norr om Forsby. Denna del får emellertid ses som väsentligt mindre påverkad av kraftledningsdragningen än det ostliga riksintresseområdet.

I det kortfattade preliminära utkastet till MKB, bilaga 10 omnämns bestämmelser avseende riksintressen. Kommunen noterar att det i texten saknas beskrivning av påverkan på riksintresse kulturmiljövård. Detta behöver åtgärdas när MKB-dokumentet utvecklas. Riksintresseområdena bevakas främst av länsstyrelsen men kommunen nämner ändå detta eftersom det är en viktig förutsättning för kommande tillståndsprocess.

Påverkan på landskapsbilden

I huvuddokumentet (avsnitt 4.2 Landskapsbild, s. 35) konstateras att “Sammantaget bedöms den negativa påverkan som liten till måttlig. Det sammantagna värdet för områdets landskapsbild är till stor del liten, men mycket hög i vissa passager. De sammantagna konsekvenserna av sträckningsförslaget under driftfasen bedöms därför som måttliga.”

Återigen, så som resonemanget ovan avseende boendemiljön behöver vi från kommunens sida ställa frågan om ett inte särskilt uppmärksammat landskap som Fjärdhundrabygden som är ett väletablerat och omtyckt besöksmål, och av lokala näringsidkare systematiskt marknadsfört behöver värderas upp, jämfört med ett anonymt landskapsavsnitt med liknande befolkningstäthet.

Samtidigt, som en följd av de ramar som stoppområdet för höga objekt medför kommer stolphöjden längs delar av ledningssträckningen att begränsas till maximalt 20 m. Detta bör kunna medföra en ledning som upplevs visuellt mindre dominerande för landskapsbilden även om ledningsspännet kortas och antalet stolpar ökar. Vid det slutliga exakta valet för stolplacering behöver därför landskapsbildsanalyser spela en viktig roll. Enköpings kommun uppmanar därför SVK att vara extra uppmärksamma på att försöka minska negativa effekter på landskapsbilden. Detta gäller alldeles särskilt i de eventuella fall där ledningsstolpar av försvarsmakten tillåts avsteg från stoppområdets krav på max 20 m höjd.

Påverkan på naturmiljö och känsliga arter

Den känslighetsanalys av artförekomst som genomförts har baserats på utdrag från artportalen (2021-08-19) innan systematisk naturvärdesinventering genomförts av någon utredningskorridor. Denna omständighet kan behöva problematiseras.

Genom årtal av ideella naturintresserades, främst fågelskådares observerande i trakten finns en förhållandevis god kännedom om just fågelfaunan i det berörda området. Detta gäller främst för lättobserverade fåglar som nyttjar de öppna slätterna, kulturlandskapets fåglar. För stora arter såsom gäss, tranor och rovfåglar finns stora mängder observationer i artportalen. Det är arter som riskerar att påverkas av kraftledning.

Förekomsten av skogslevande arter är däremot inte lika välkänd, inte lika välinventerad eftersom färre fågelskådare rör sig i skogsmark och eftersom arterna inte är lika lätta att observera. SVK's riktade inventeringar påbörjades under våren 2022. Det återstår att se om vissa svårinventerade arter har hunnits med i tillräcklig omfattning. Exempelvis tjäder och deras spelplatser kräver omfattande fältarbete för att få tillräckligt god bild av eventuell tjäderpopulation. Med kontakt och en god relation till markägare och lokala fågelskådare kan man tillgodogöra sig kunskap om lokala fågelfaunan, i de delar av berört område där sådan lokalkunskap finns.

Vid en sökning i artportalen (2022-08-27) över alla artfynd som har rapporterats under 2022 inom en bred geografisk yta som innefattar utredningskorridorerna och deras omgivning framgår att det endast är ett tiotal registrerade artnoteringar som har sitt ursprung i de naturvärdesinventeringar som

genomförs i samband med utredningsarbetet för ledningen. För transparensens skull så förutsätter Enköpings kommun att alla naturvårdsintressanta artfynd och andra relevanta artfynd rapporteras in till artportalen och det i god tid innan nästa formella steg i processen tas. Enköpings kommun önskar även tillgång till NVI (naturvärdesinventering) så snart den finns framtagen. Vidare formell bevakning av artskyddsfrågor hanteras av länsstyrelsen.

Behov av minskad skada på naturmiljön för vald sträckning/korridor

Resultatet från de naturinventeringar som genomförs och kommer att genomföras behöver omhändertas i två olika skalor. Dels kan fältarbetet ha gett så omfattande ny kännedom om artförekomster att en ny känslighetsanalys innebär nya besvärande artskyddskonflikter. Dels så kan inventeringsresultatet användas för att inom utredningskorridoren göra mindre justeringar av ledningssträckningen exempelvis för skademinimerande placering av stolpfundament.

När så en slutlig sträckning fastställs behöver skademinimerande åtgärder genomföras. Exempelvis så kommer ledningen att behöva passera rakt igenom landskapsavsnitt där mycket stora mängder känsliga fågelarter under delar av året genomför dagliga flygrörelser mellan födosöksområden och viloplats. Kommunen förutsätter att SVK använder sig av forskningsbaserade lösningar för fågelavvisare. Vidare dialog kring metod och teknikval kräver att ornitologisk expertis involveras samt att detta sker på ett transparent sätt, där ideella och professionella sakkunniga kan följa skeendet.

Tidigare kommunicerade rättelser i samrådshandlingen

En del felaktighet i samrådsunderlaget avsnitt 4.1 Naturmiljö har tidigt i samrådsprocessen noterats. Dessa felaktigheter beror av felaktiga tolkningar av ett GIS-underlag från länsstyrelsen. Detta uppmärksammades av kommunen och har kommunicerats i mail till SVK (2022-06-14) och såväl länsstyrelsen (220616) som SVK (220616) har bekräftat felaktigheterna.

I huvuddokumentet liksom i kartbilaga 6, kartserie naturmiljö förekommer felaktiga uppgifter bland annat om planerade naturreservat. Korrigeringar behöver göras i kartbilaga, i brödtext såväl som i några bilder med tillhörande bildtext (ex. figur 31-33 som felaktigt påstår att några av kommunens åar planeras bli naturreservat).

Påverkan på vattenvårdsarbete

Enköpings kommun driver ett lyckosamt vattenvårdsarbete tillsammans med markägare sedan 2019 (LEVA, Samverkan för en bättre vattenkvalitet) i Enköpingsån och Örsundaåns avrinningsområden. I området samverkar kommunens vattenrådsgivare tillsammans med aktiva lantbruksföretag för att skapa olika typer av vattenvårdsåtgärder. Främst våtmarker av olika slag för att klimatanpassa jordbruket samt uppnå en bättre vattenkvalitet.

Enligt Vattenmyndigheterna behövs det i Örsundaåns avrinningsområde mer än 60 hektar våtmarker för att uppnå vattendirektivets mål. Alla dessa våtmarker planeras att utformas på ett sådant sätt att de både buffrar vatten och möjliggör bevattning av jordbruksmark. De planerade ledningsgatorna bör inte placeras på ett sådant sätt så att de omöjliggör bevattning av åkermarken eller placeringar för våtmarkerna. Om ledningarna placeras ofördelaktigt kommer det leda till omfattande kostnader för lantbrukare att skapa tekniska lösningar för att kunna bevattna två sidor av ledningsgator, eller inte möjliggöra bevattning alls.

Placering av ledningsgator bör inte ske på ett sådant sätt så att de riskerar att hindra markägares investeringsvilja i vattenvårdsåtgärder och indirekt hindra genomförandet av Vattendirektivet och flera andra viktiga miljömål.

Påverkan på vattenskyddsområde

Förslagen ledningssträckning passerar genom inre vattenskyddsområde för Enköpingsåsen och passerar ca 230m söder om Nygårds vattenverk där det finns ett råvattenuttag av grundvatten från grundvattenmagasinet. Nygårds vattenverk producerar ca 250 m³/dygn och försörjer ca 1000 personer med vatten. För Nygårds vattentäkt finns en vattendom som medger ett uttag per medeldygn om 1000 m³/dygn och för maxdygnet 1500 m³/dygn. Uttaget om 250 m³/dygn är litet i förhållande till magasinets storlek, SGU:s bedömning är att magasinet har en uttagsmöjlighet på 2000- 10000 m³/dygn.

I mars år 2022 gjordes en geoteknisk undersökning vid Nygårds vattenverk, då mättes en grundvattennivå på +30,12 vilket motsvarar en nivå på ca 5 m under markytan. I SGU's brunnskarta finns två vattenbrunnar i närheten där en grundvattennivå uppmättes vid anläggandet på mellan 4-6 m. Enligt SGU's karta över grundvattenmagasin flödar grundvattnet söder ut i åsen (se bild på nästa sida).

Vattenskyddsområdet och dess skyddsföreskrifter för Enköpingsåsen beslutades av Länsstyrelsen den 6 mars 1997 (Uppsala läns författningssamling 03FS 1997:9). Om anvisningarna i skyddsföreskrifterna följs bedöms risken för påverkan av grundvattnet som liten. Uttaget vid Nygård ligger uppströms den föreslagna sträckningen. Det finns också enskild vattenförsörjning i närheten av den föreslagna sträckningen. Den data som finns tillgänglig idag tyder på att grundvattennivån påträffas mellan 3-6 m under markytan. Schaktning bör undvikas över grundvattenmagasinet där tätande lager saknas enligt SGU's bedömning.

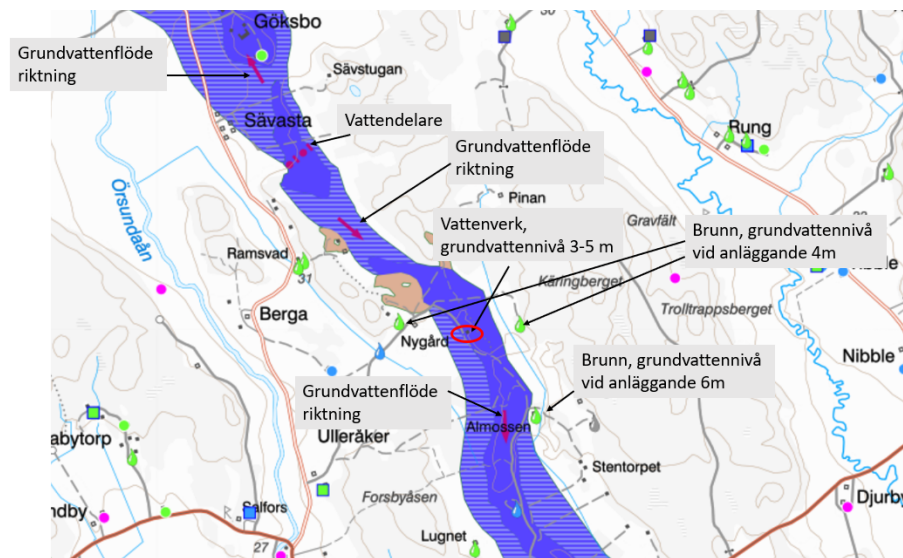

Bild 1. Skärmlapp från SGU. Täta lager grundvattenmagasin och brunnar.

Grundvattennivån behöver undersökas inom anläggningsområdet innan anläggningen påbörjas. Om inte skyddsnivån om 3 m över högsta grundvattennivån kan hållas behöver man vidta åtgärder för att inte påverka grundvattnet negativt. En riskbedömning, åtgärdsplan med arbetsmetoder och förebyggande insatser behöver redovisas och godkännas av huvudmannen för dricksvatten samt miljö- och byggnadsförvaltningen i Enköpings kommun. Fundamentstyp ska väljas med så grund förläggning som möjligt, pålning ska undvikas inom vattenskyddsområde. Risken för påverkan av grundvattnet minskar om sträckningen av kraftledningen kan flyttas till yttre skyddszon.

Området korsar en viktig vattenledning från vattenverket i Nygård till Fjärdhundra, planering av tex fundament och schaktningsarbeten behöver ta hänsyn till vattenledningen så att den inte skadas.

Påverkan på förorenad mark

Längs den aktuella ledningskorridoren finns förorenade områden. Ett exempel är en nedlagd deponi i Nygård. Om markarbete behöver utföras inom områden med markföroreningar ska markprovtagningar genomföras innan markarbeten får påbörjas. Miljö- och byggnadsförvaltningen ska underrättas om förorening påträffas och vid schaktning i förorenat område ska en anmälan om sanering skickas in. Beroende på exakt ledningsdragning så kan det även finnas fler MIFO-objekt som behöver hanteras.